

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

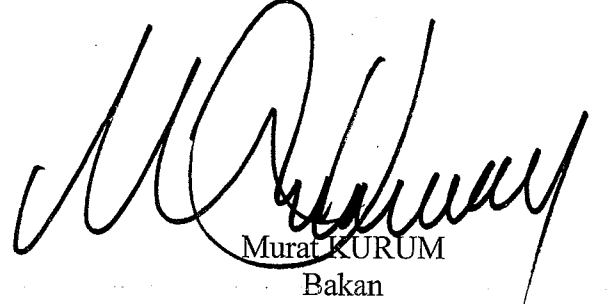
Sayı :30824082-610-4880358
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

27 Ekim 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (100 Adet, 156 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÖZGÜR KARABAT'IN
TBMM 7/71056 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Bilindiği üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Brezilya donanmasına ait ve tonlarca asbest içerdiği iddia edilen "Nae Sao Paulo" adlı savaş gemisinin İzmir Aliğa'da sökümü için "Sök Denizcilik" adlı firmaya 30 Mayıs 2022 tarihinde izin verdiği ortaya çıkmıştır. Konu uzmanlarının değerlendirmelerine göre bölgede yaşayan neredeyse tüm vatandaşlarımızı etkileyebilecek ve hatta zehirlenme ve ölümlere neden olacak miktarda asbest içerdiği savlanan gemi kamuoyu tarafından büyük bir tepkiyle karşılaşmış, bahse konu gemi için "bomba" benzetmesi dahi yapılmıştır.

) Söz konusu iznin duyulması ve bahse konu geminin Brezilya'dan Türkiye'ye doğru seyrine devam etmesi çevre örgütlerini, sendikaları, siyasi partileri harekete geçirmiş, hem kent genelinde hem ulusal ölçekte söz konusu işlemin iptaline dönük çağrılar artmıştır. Öyle ki İki ülke açısından hukuki sorumluluklar doğuracak olan Nae Sao Paulo adlı nükleer savaş gemisinin Türkiye'ye gönderilmesi işleminin bir an önce durdurulup, Nae Sao Paulo adlı nükleer savaş gemisinin Brezilya sınırlarına geri çağırılması için CHP tarafından da Brezilya'ya çağrılar yapılmıştır. Ayrıca Bakanlığın söküm izni kararının iptal edilmesi amacıyla da İzmir Büyükşehir Belediyesi, sendikalar, odalar ve sivil toplum örgütleri tarafından İzmir 5. İdare Mahkemesi'nde idari bir dava da açılmıştır.

Tepkilerin çoğalması üzerine Bakanlık geri adım atarak Brezilya'dan İzmir'e gelmek üzere yola çıkan ve asbestli olduğu için tepki gösterilen Nae Sao Paulo gemisinin Türkiye'ye girmeyeceğini duyurulmuştur. Kararı, twitter hesabından yaptığı basın açıklamasıyla duyuran Sayın Bakan Kurum, "NAE Sao Paulo" isimli gemi için verilmiş olan şartlı notifikasyon onayının iptal edildiğini ifade etmiş, karar doğrultusunda, geminin Türk kara sularına girmesine izin verilmeyeceğini ifade etmiştir.

) Kararın, 'Tehlikeli Madde Envanter Raporu' bakanlığa sunulmadığı gerekçesiyle verildiği bildirilmiş, açıklamada şu ifadeler yer verilmiştir: "Geline nokta; uluslararası bağımsız denetim kuruluşları ve Bakanlığımız denetim ekipleri gözetiminde notifikasyon şartında yer almasına rağmen ikinci bir denetim sürecinin işletilmemesi, tekrar istenen asbest ve diğer tehlikeli maddelerin bulunduğu yerlerin gemi planı üzerinde gösterilerek ve numune alınan noktaların fotoğraflanarak hazırlanması gereken 'Tehlikeli Madde Envanter Raporunun' Bakanlığımıza sunulmaması nedeniyle "NAE Sao Paulo isimli gemi için verilmiş olan şartlı notifikasyon onayının iptal edilmesine karar verilmiştir. Bu karar doğrultusunda, geminin Türk kara sularına girmesine izin verilmeyecektir" denilmiştir.

Söz konusu açıklamadan da anlaşıldığı üzere bahse konu olan evrakların tamamlanmasının ardından geminin ülkemiz karasularına girmesi ve hatta ülkemizde söküm işleminin yapılmasının tamamen iptal edilmediği, eksik evraklardan dolayı işlemin dondurulduğu yönünde bir izlenim oluşmuştur.

Buna göre;

1-Asbest içerdiği iddia edilen "Nae Sao Paulo" adlı savaş gemisinin İzmir Aliğa'da sökümü için verilen şartlı notifikasyon onayı hangi kıstaslara göre verilmiştir?

2-“Tehlikeli Madde Envanter Raporunun” sunulmadığı gerekçesiyle şartlı notifikasyonu iptal edilen "Nae Sao Paulo" adlı savaş gemisi ile ilgili Brezilya makamlarından gerekli raporlar talep edilmiş midir? Söz konusu raporlar tarafınıza iletilmeden şartlı onay verilmesi uygulaması rutin bir uygulama mıdır?

3-Şartlı notifikasyonu iptal edilen "Nae Sao Paulo" adlı savaş gemisinin Türkiye karasularına girişinin engellenmesi hukuki bir sorumluluk doğurmakta mıdır?

4-Ülkemizde 31 Aralık 2010 tarihinden bu yana asbestli ürünlerin satışı, ithalatı ve üretimi yasak olmasına rağmen söz konusu zehirli maddenin 'amyant' adı altında yaygın biçimde kullanıldığı iddiaları doğru mudur? Bu konuyla ilgili Bakanlığınızca ne gibi önlemler alınmakta ve ne gibi denetimler yapılmaktadır?

5-Türkiye'de amyant ve karışımlarını ihraç veya ithal eden firmalar izlenmekte midir? Bunların faaliyetleri ilgili yönetmelikler çerçevesinde nasıl ve hangi sıklıkla denetlenmektedir?

6-Asbestin söküm ve bertaraf sürecinde ciddi denetim eksikliği olduğu iddiaları doğru mudur? Asbeste ilişkin bildirimlerde işverenin beyanı dışında herhangi bir kriter ya da denetim mekanizması işletilmekte midir?

CEVAP

Yurtdışından ülkemizde sökülmek üzere gelecek olan gemilere Bakanlığımız tarafından Basel Sözleşmesi kurallarına göre notifikasyon prosedürü uygulanmaktadır. İthal edilecek geminin notifikasyon başvurusu yapılırken ihracatçı ülkenin Yetkili Otoritesi tarafından geminin survey raporu, tehlikeli madde envanteri, radyasyon analiz belgesi, gemi söküm planı, gas-free işleminin yapıldığına dair belgeler sunulmakta olup, sunulan bilgi ve belgeler incelendikten sonra uygun bulunması halinde notifikasyon formuna onay verilmektedir.

“Nae Sao Paulo” adlı savaş gemisi için Brezilya Yetkili Otoritesi’nden gelen notifikasyon başvuru dosyasındaki bilgi ve belgeler incelenmiş olup, ilave bilgi ve belge talep edilmiştir. Gelen ilave bilgi ve belgelerin de incelenmesi sonucunda geminin sökülmek üzere Ülkemize getirilmesine şartlı onay verilmiş olup, Brezilya mahkemelerinin gemiyle ilgili ihtiyati tedbir karar alması üzerine mahkeme kararları ve yeniden tehlikeli madde envanteri hazırlanması talep edilmiştir. Taleplerimizin yerine getirilmemesi üzerine şartlı notifikasyon onayı iptal edilmiştir.

Geminin sökülmek üzere ülkemize gelmesi için verilen şartlı notifikasyon onayının iptal edilmiş olması nedeniyle geminin Türkiye karasularına girişi engellenmiştir.

Ülkemizce taraf olunan Basel Sözleşmesi ve 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili hükümleri kapsamında ülkemize tehlikeli atık ithalatı yasaktır. Bu doğrultuda, asbest ve asbest içeren tüm eşya türleri, 23/06/2017 tarihli ve 30105 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni Ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik EK-17 Listesi kapsamında yasaklı kimyasallar listesinde yer almakta olup, her türlü asbest ve asbest türevi maddelerin başta gemi yapım aşaması ve yapı kimyasalı olmak üzere üretimi, kullanımı, piyasaya arzı, asbest türlerinin çıkarılması ve herhangi bir ürün üretiminde kullanılması 31 Aralık 2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Bakanlığımızca yasaklanmıştır. Bu kapsamda söz konusu ürünün üretilmesi veya ithal edilmesi ile ilgili düzenlemeler ve denetim yetkisi Ticaret Bakanlığı’nın uhdesinde bulunmaktadır.

Gemi söküm işlemlerinden önce asbestin varlığını veya niteliğini/miktarını belirlemek amacıyla,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş asbest uzmanı ekipler tarafından gemide inceleme yapılarak asbestli parçalara ilişkin gerekli saha değerlendirmesi yapılarak ve ihtiyaç görülmesi halinde numuneler alınarak tespit edilmekte olup, gemi sökümü yapılmadan asbestli kısımlar ilgili uzmanlar tarafından sökülerek bertaraf tesislerine gönderilmekte ve Bakanlığımıza veya ilgili İl Müdürlüklerimize Tehlikeli Madde Envanter Raporu sunularak asbestli atıkların Mevzuatımız çerçevesinde bertarafı sağlanmaktadır. Ayrıca, söz konusu belge öncesi Basel Sözleşmesi gereği düzenlenen Notifikasyon Onay Belgesi'ne esas teşkil etmektedir. Uzmanlar tarafından düzenlenen inceleme raporları ve bertaraf işlemine ait belgeler, söz konusu Notifikasyon Onay Belgesi düzenlenmeden önce değerlendirmeye alınmakta ve yapılan tüm tespitler ve gemi söküm planında belirtilen hususlar (asbest gibi tehlikeli atıklara yönelik operasyonları da içerecek şekilde) detaylı bir şekilde incelenmekte ve denetlenmektedir.

Asbest sökümü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı görev, yetki ve sorumluluğunda olmakla birlikte, asbest içeren atıkların yönetiminin Atık Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilmesi, gerekli önlemler alınarak atık taşıma lisansı bulunan araçlarla taşınması ve lisanslı tesislerde bertaraf edilmesi gerekmektedir. Asbest içeren atıkların taşınması ve bertarafı sırasında Atık Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili mevzuat hükümlerine uyulmadığının tespiti halinde 2872 sayılı Çevre Kanunu gereği idari yaptırım uygulanmaktadır.